

Asia nro: DKIR/364/00.05.00/2026
Viite: Ulkoministeriön lausuntopyyntö Lanzaroten sopimuksesta; temaattisen (taustan selvittämien) valvontakierroksen kysely

Ulkoministeriölle

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallituksen lausunto ulkoministeriön lausuntopyyntöön (VN/11054/2026-UM-3), joka koskee Lanzaroten sopimuksen valvontakierroksen temaattista kyselyä

Vastaamme kyselyyn lausuntopyynnön mukaan vain siltä osin, kun kysymykset liittyvät Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja seurakuntien hallintoon ja toimintaan. Vastaukset on numeroitu kyselyn numeroinnin mukaisesti.

Kysymys 1

Is the absence of criminal convictions for sexual offences against children required as a pre-condition in order to accede to professions, employment or volunteer positions whose exercise implies regular contacts with children? Please specify whether such restrictions apply to professions, employment or volunteer positions in the following sectors or areas of activities (additional details to be inserted below the table):

	Criminal conviction check for employment in public sector?	Criminal conviction check for voluntary activity?
Faith and religion	x	x

Kirkko sitoutuu toiminnassaan kansalliseen lainsäädäntöön. Kirkon omassa sisäisessä ohjeistuksessa ja asiakirjoissa avataan lain sisältöä ja hyviä menettelytapoja tarkemmin seurakuntatoiminnan näkökulmasta.

Kirkkojärjestyksen (657/2023) 10 luvun 4 §:n mukaan "Lapsen edun edistämiseksi kirkon viranomaisen on päätöksen valmistelussa arvioitava ja otettava huomioon sen vaikutukset lapsiin. Vaikutusten arvioinnin tekee se viranomainen, joka käsittelee asiaa ensimmäisenä. Lapsella tarkoitetaan alle 18-vuotiasta." Lapsivaikutusten arviointiin velvoittava säädös on

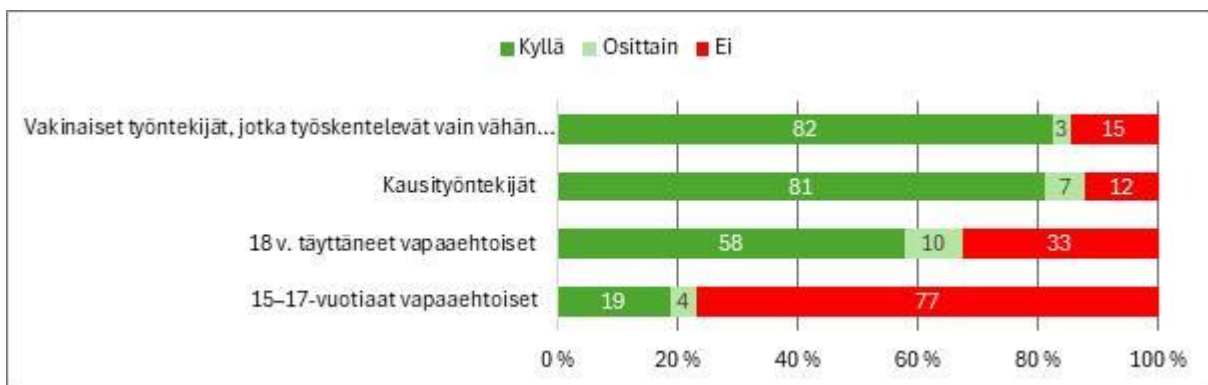
ollut kirkossamme voimassa vuodesta 2015 alkaen. Lapsivaikutusten arviointi on osa seurakunnan normaalia päätöksentekoprosessia ja kuuluu näin sekä työntekijöille että luottamushenkilöille. Vastuu sen toteuttamisesta kuuluu asian valmistelijalle. Useisiin seurakuntiin on erikseen nimetty lapsiasiahenkilöitä, jotka voivat olla apuna lapsivaikutusten arvioinnin tekemisessä.

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002) edellyttää, että rikostausta selvitetään työ- ja virkasuhteessa tehtävässä työssä, johon pysyväisluontoisesti ja olennaisesti kuuluu ilman huoltajan läsnäoloa tapahtuvaa alaikäisen kasvatusta, opetusta, hoitoa tai muuta huolenpitoa taikka muuta työskentelyä henkilökohtaisessa vuorovaikutuksessa alaikäisen kanssa, ja joka yhden vuoden aikana yhteensä kestävät enintään kolme kuukautta.

Edellä mainitun lain mukaan rikostausta voidaan selvittää myös enintään kolme kuukautta kestävässä tehtävässä. Lisäksi Laki lasten kanssa toimivien vapaaehtoisten rikostaustan selvittämisestä (148/2014) antaa mahdollisuuden selvittää rikostausta myös vapaaehtoistehtävissä toimivilta.

Seurakunnat ovat itsenäisiä toimijoita eikä Kirkkohallitus ole niihin nähden valvontaviranomainen, joten meillä ei ole täsmällistä tietoa rikostaustan selvittämisestä. Vielä julkaisemattoman Diakonian ja kasvatuksen barometrikyselyn (2026) mukaan tilanne on tällainen:

KUVIO. Tarkastetaanko seurakunnan retki- ja leiritoimintaan osallistuvilta vapaaehtoisilta ja työntekijöiltä rikosrekisteriote? (%). ("Vakinaiset työntekijät, jotka työskentelevät vain vähän.." tarkoittaa alle 3 kk vuodessa työskenteleviä, joiden kohdalla laki mahdollistaa, mutta ei edellytä rikostaustan selvittämistä)

Kysymys 5

Does the requirement to verify the absence of criminal convictions for sexual offences against children also apply to: children applying for professional or volunteer positions

Alaikäisiltä vapaaehtoisilta ei yleensä selvitetä rikostaustaa, koska rikosoikeudellinen vastuu alkaa 15-vuotiaana ja suuri osa vapaaehtoisista on juuri 15 vuotta täyttäneitä isosia. Alaikäisten vapaaehtoisten kohdalla lain ehto yksin toimimisesta ei myöskään yleensä täyty, vaan alaikäiset vapaaehtoiset toimivat yhdessä tai täysi-ikäisen ohjaajan kanssa.

Kysymys 7

Is access to public funds for projects implying contact with children conditional on the absence of criminal convictions for sexual offences against children for persons employed in or volunteering for such projects?

Kirkollisessa päätöksenteossa rahan myöntämiseen ei yleensä liity edellytystä rikostaustan selvittämisestä, mutta rahoituksen saaja on velvollinen noudattamaan kansallista lainsäädäntöä. Rahoituksen saamiseen liittyy tiettyjä ehtoja muun muassa läpinäkyvyydestä ja toiminnan luotettavuudesta.

Kysymys 9

Does the screening of persons applying for roles or positions specified in questions 1 and 3 above extend beyond criminal convictions for sexual offences against children to: a) relevant administrative or disciplinary sanctions, b) other information available to the authorities (e.g. judicial decisions in civil proceedings)?

Taustan selvittäminen koskee ainoastaan rikosrekisteriotetta.

Kysymys 17

Is regular screening, beyond the initial recruitment process, required, for: a) professionals in contact with children, b) volunteers in contact with children

Ei ole.

Kysymys 23

What challenges related to the screening for criminal convictions for sexual offences against children of professionals, volunteers and persons wishing to become adoptive parents, foster parents or a child's legal guardian exist in your State in practice (e.g. administrative costs, delays, cross-border co-operation)?

Seurakuntien kasvatuksen kausityöntekijöiden ja vapaaehtoisten osalta rikosrekisteriote täytyy tilata oikeusrekisterikeskuksesta hyvissä ajoin, jotta se ehditään saada ennen kesäkautta. Tämä saattaa ruuhkauttaa oikeusrekisterikeskuksen käsittelyä.

Kysymys 24

What promising practices, if any, would your State like to highlight in the screening of professionals, volunteers and other persons in contact with children?

Seurakuntatyönantajat puuttuvat määrätietoisesti ilmi tulleisiin väärinkäytöksiin ja rikosepäilyihin.

Koulutusten ja materiaalien kautta korostetaan jokaisen lapsen oikeutta kokonaisvaltaiseen turvallisuuteen seurakunnan toiminnassa.

Jokaisessa hiippakunnassa on nimetty ainakin yksi häirintäyhdyshenkilö. Helsingin hiippakunnan laatima toimintaohje seksuaalisen häirinnän ja seksuaalirikosten ennaltaehkäisyyn ja tilanteiden käsittelyyn on kaikkien hiippakuntien käytössä:

<https://www.helsinginhiippakunta.fi/wp-content/uploads/2024/09/Toimintaohje-2024.pdf>

Niilo Pesonen
kansliapäällikkö

Jarmo Kokkonen
johtaja